

Ei tässä mitään hätää

Joillakin ihmisillä on taipumus kieltää kaikkein ahdistavimmat asiat. Sellainen voi olla esimerkiksi ilmastonmuutos.

[Kotimaa](#) 08.11.2019 06:00

Teksti Aurora Rämö KUVITUS Carla Ladau

© Carla Ladau

Paneeli järjestettiin Helsingin uudessa keskustakirjastossa. Oli maaliskuu 2019, vain kuukausi eduskuntavaaleihin. Suomen ensimmäiset ilmastovaalit.

Perussuomalaisten **Ossi Tiihonen** oli istutettu vihreiden **Satu Hassin** ja vasemmistoliiton **Silvia Modigin** viereen. Päätäjien luontotenti – aiheina metsät, suot, luonnon monimuotoisuus ja ilmastonmuutos.

Tiihonen, iso mies, istui leveästi.

Ensimmäinen puheenvuoro: ”Tota, edustan tässä varmaan aika toisenlaista näkökulmaa...”

MAINOS

Lue lisää

Toinen: ”Huomaan taas, että näkökantani eroaa merkittävästi muista... myös perussuomalaisista...”

Oletteko valmiita siirtämään haitallisia yritystukia luonnonsuojeluun?

Muut: kyllä. Tiihonen: kyllä ja ei.

Tuetteko korvausjärjestelmää, joka tukisi metsien kiertojärjestelmää ja kasvattaisi hiilivarastoja?

Muut: kyllä, keskustan **Kimmo Tiilikainen** kyllä ja ei. Tiihonen: ei.

”Olen aika pitkään tutkinut tätä ’ilmastonlämpenemiskysymystä’”, Tiihonen sanoi mikrofoniiin. Hän oli asettanut pöydälle yleisöön päin toimittaja **Matti Virtasen** kirjan *Ilmastopaniikki – Hoito-opas*.

”...ja nyt on sillä tavoin, että hiilidioksidi ei ohjaa ilmaston lämpenemistä.”

Satu Hassi pyöräytti silmiään ja hillitsi hymynsä.

”...suurin osa ihmisistä ei tiedä, että vuoden 1998 jälkeen lämpötila ei ole oleellisesti muuttunut...”

Silvia Modig kurtisti kulmiaan ja pudisti päätään. Kokoomuksen **Saara-Sofia Sirén** yritti nostaa käteensä puheenvuoron saamiseksi.

”...merkittävin kasvihuonekaasu ei ole hiilidioksidi vaan vesihöyry... ihmisen tuottama osuus hiilidioksidista on vain noin neljä prosenttia...”

Modigin musta kenkä naputti lattiaa.

”...vaikka uskoisi tähän hiilidioksidihypoteesiin...”

Jalan tahti kiihtyi.

”...Suomen osuus on promillen luokka, miksi me tekisimme...”

Demarien **Pilvi Torsti** otti järjestäjältä toisen mikrofonin.

”Kiina ja Intia...”

Torsti sanoi mikrofoniiin:

”Annetaanko Saara-Sofia Sirénille tässä vaiheessa puheenvuoro?”

Ossi Tiihonen on tviitannut lokakuussa 397 kertaa. Suurin osa viesteistä käsittelee ilmastonmuutosta.

Hän avasi tilin vasta vuosi sitten, eikä seuraajia ole kuin tuplasti eduskuntavaalien äänimäärä, tuhannen kappaletta. Mutta Tiihonen on ahkera.

Kun hän aloitti bloggaamisen – myös vuosi sitten – hän kirjoitti kahdessa viikossa yksitoista postausta. Kahdeksan niistä liittyi ilmastonmuutokseen.

Sen verran ehti, ennen kuin *Uusi Suomi* esti häneltä pääsyn alustalle. Syy: väärän ja valheellisen tiedon levittäminen.

Tiihonen osaa kirjoituksensa ulkoa. Hän esittelee venäläisten lämpötilamallinnuksen perusteita, kiinalaisten hiilivoimaloiden lukumäärää, 1600-luvun tulivuorenpurkauksia ja puun lustosarjojen kehitystä 7 500 vuoden ajalta.

Ne olisivat kaikkien tiedossa, ellei suomalainen valtamedia yrittäisi vaientaa Tiihosta.

V-media, perussuomalaisissa ja skeptikkopiireissä kuulemma sanotaan. Jotkin Julkisen sanan neuvostoon kuuluvat tiedotusvälineet pitävät vastuullisesta journalismista kertovaa V-logoa kansissaan, ”eli meille se tarkoittaa V niin kuin valemedia”, Tiihonen sanoo.

V-media on se, joka väittää, että perussuomalaiset on yhden asian puolue. Ei ole, Tiihonen sanoo, media vain haluaa väkisin puhua pelkästä maahanmuutosta. Toisaalta hän sanoo keskittyvänsä ilmastoasioihin eikä maahanmuuttoon, koska ”muut puolueessa puhuvat siitä niin paljon”.

Tiihonen ei käytä sanaa salaliitto, vaikka kovasti hänen käsityksensä salaliitolta kuulostaa. Toimittajat, tutkijat ja poliitikot ovat ”epäpyhässä allianssissa”. Monenlaisissa asioissa, mutta erityisesti ilmastoasioissa.

”Se johtuu tietenkin siitä, että toimittajat ovat pääasiassa vihreitä ja vasemmistoliittolaisia. Se on heidän maailmankuvansa, he eivät usko mitään. Vaikka kuinka osoitettaisiin tutkimuksilla ja mittauksilla, että nyt ei lämpene vaan jäähtyy, he eivät usko!”

Vastavoimaa ”ilmastohömpälle” ei ole ollut mediassa noin kymmeneen vuoteen. Ei Yleisradiossa työskennelleen Matti Virtasen *MOT*-ohjelmien jälkeen, Tiihonen sanoo.

Tiihonen ei ole ilmastodenialisti. Se on hänestä leimaava sana, jolla yritetään liittää erimieliset holokaustin kieltäjiin. Hän uskoo, että ilmasto muuttuu. Jokin osa siitä saattaa olla ihmisen aiheuttamaa, ”mutta todennäköisesti hyvin pieni osa”.

Hän on omasta mielestään ilmastoskeptikko.

”*Tai ehkä ilmastorealisti olisi parempi*”, hän tekstaa myöhemmin.

Harva ajattelee, ettei ilmasto muutu lainkaan. Monen denialistin strategia on kieltää jokin tekijä muutoksessa.

Ilmastodenialismin määritelmästä on erimielisyyttä. Tutkijat käyttävät sitä kattoterminä, jonka alle menee monia titteleitä ja syitä.

Harva Suomessa ajattelee, etteikö ilmasto muuttuisi lainkaan. Edes Ossi Tiihonen ei tunne yhtään sellaista ihmistä.

Vain viisi prosenttia on täysin eri mieltä siitä, että ilmastonmuutos on pääosin ihmisen syytä, uusin ilmastobarometri kertoo.

Tutkijoiden yleisimmän yhteisymmärryksen mukaan denialisti kieltää jonkin seuraavista: ilmasto lämpenee, ilmastonmuutos on ihmisen aiheuttamaa tai että ilmastonmuutoksella on vakavia seurauksia.

Määritelmä aiheuttaa hankaluuksia. Samaisen barometrin mukaan alle 60 prosenttia suomalaisista arvioi tutkijoiden olevan yksimielisiä lämpenemisen syistä. Ovatko loput denialisteja?

Entä ne 45 prosenttia, jotka *Helsingin Sanomien* kyselyn mukaan uskovat, että ilmastonlämpenemisen vaikutuksia liioitellaan julkisuudessa?

Tai ne, jotka uskovat ilmastotieteilijöiden yksimieliseen näkemykseen kehityksestä, mutta eivät halua tehdä asialle mitään?

”Voi ajatella, että denialistien strategiat muuttuvat sen mukaan, mikä kuulostaa järkevimmältä”, sanoo tutkija **Kirsti M. Jylhä**. Hän tutkii ilmastonmuutoksen kieltämistä Tukholman tulevaisuudentutkimusinstituutissa.

”Tänä päivänä alkaa olla lähes mahdotonta kuulostaa rationaaliselta ja asioista perillä olevalta ihmiseltä, jos ei usko ilmastonmuutokseen. Joten on muutettava strategiaa siitä, mikä osa kielletään.”

”Uusin tekniikka vaikuttaisi olevan sanoa, että emmehän me voi enää tehdä mitään, ei kannata yhteiskuntarakenteita alkaa muuttaa.”

Onko se enää denialismia, täysi fatalismi?

© Carla Ladau

Ossi Tiihonen muistaa päivämääränkin ulkoa. Se oli 20. lokakuuta vuonna 2018, lauantaipäivä.

Tiihonen istui aamukahvipöydässä lukemassa *Helsingin Sanomia*, kuten teki joka aamu.

Hän oli myynyt vuosituhannen alussa perustamansa teknologia-alan yrityksen puolitoista vuotta aiemmin ja ryhtynyt sapattivapaalle. Kaksi lasta ovat yläasteikäisiä, heillä on omia menoja ja aikaa oli vapautunut paljon.

Se alkoi jo pääkirjoitusaukeamalta. Kaksi kirjoitusta neljästä käsitteli ilmastonmuutoksen torjumista. Sitten uutissivu toisensa jälkeen, A6 *Keinoja on, teoilla kiire*, 7, 8, 9 *Liikkumisratkaisut säästävät*, 10, 11 *Omia päästöjä voi hyvittää rahalla*, kokonaista kahdeksan sivua ilmastonmuutoksen torjumisesta.

Hallitustenvälinen ilmastopaneeli IPCC oli juuri julkaissut uusimman raporttinsa. Siinä kuvattiin eroja 1,5 asteen ja kahden asteen lämpenemisen välillä.

Lämpenemisen pysäyttäminen kahteen asteeseen ei riitä, seuraukset olisivat liian katastrofaaliset. On pystyttävä pysymään 1,5 asteen nousussa esiteolliseen aikaan verrattuna.

Yhden asteen raja meni rikki jo vuonna 2015, ja aiemmat sitoumukset tarkoittaisivat kolmen asteen lämpenemistä.

Kaikki keinot olisi otettava käyttöön, jotta vesi ja ruoka eivät loppuisi, merenpinta nousisi, arktinen jää sulaisi, pakolaiskriisi puhkeaisi.

Tiihosella oli eriävä mielipide kaikkien väitettyjen seurausten syistä. Hänen veljensä, tohtorismies, oli puhunut näistä asioista jo kymmenen vuoden ajan. Tiihonen oli kiinnostunut ja alkanut ottaa selvää. Lukenut netistä vaikka kuinka paljon sellaista, mitä V-medioissa ei kerrottu.

Hän ei ollut viitsinyt huudella itseoppimaansa, sellainen olisi haitannut bisneksiä. Nyt rajoituksia ei ollut.

Siltä kahvipöytäistumalta Tiihonen teki kaiken seuraavan: lopetti Hesarin tilauksen, myi Sanoman osakkeet, liittyi perussuomalaisiin ja päätti lähteä eduskuntavaaleihin ehdolle.

Tiihonen omistautui internetille. Koneella saattoi mennä kymmenen tuntia päivässä. Bloggaamiseen, skeptikkojen foorumilla keskustelemiseen, tietojen etsimiseen, vähemmän näkyvien skeptikkojen viestien julkaisemiseen.

Suurin yhteenliittymä on nimeltään Ilmastofoorumi ry. Tiihonen on sen hallituksen varajäsen. Facebook-ryhmässä on noin 3 900 jäsentä ja pienemmässä, ”tieteellisessä jaoksessa” vähän yli 600.

Kun *Kauppalehdessä* oli ilmastokampanja ja lehti julkaisi aiheesta koko sivun mainoksen, Tiihonen lopetti senkin tilauksen. Ihmisiä yritetään huijata. Jääkarhujen sukupuutto – huijausta. IPCC-raporttien tiivistelmät – huijausta.

Hän lukee nykyään marginaalisia julkaisuja. *Suomen Uutisia*, *PT-mediaa*, *Kansalaista*, *MV*-lehteä. Ja linkkejä, joita skeptikkosivustoilla jaetaan.

Lokakuun puolivälissä oli pakko pitää viikko lomaa netistä. Käsi oli kipeytynyt pahasti hiiren käytöstä.

Tiihonen ajattelee, että perussuomalaisista ei tule ilmastoskeptikkoja, vaan ilmastoskeptikoista tulee perussuomalaisia.

Puolue ei ole denialistipuolue samaan tapaan kuin monet Euroopan muut populistit. Saksan Afd ja Ison-Britannian UKIP kiistävät tieteilijöiden konsensuksen. Perussuomalaiset sen sijaan lupasi vaalien alla sitoutua lämpötilan nousun hillitsemiseen 1,5 asteeseen.

Puheenjohtaja **Jussi Halla-aho** edustaa ilmastopolitiikan kieltämisen uusinta strategiaa. Muutosta ei voi pysäyttää, tilanne pahenee, tuho tulee. Samapa se, mitä täällä pienessä Suomessa puuhastellaan.

Puolue jätti ainoana sitoutumatta eduskuntapuolueiden yhteisiin ilmastolinjauksiin, joista sovittiin IPCC:n raportin huolestuttamina. Tiukennettiin esimerkiksi kansallista päästövähennysvelvoitetta.

Tutkijat ovat – harvinaista kyllä – samoilla linjoilla Tiihosen kanssa perussuomalaisten ja ilmastoskeptikkojen suhteesta.

Puolue sallii erilaiset kannat, sillä ilmastopolitiikan vastustaminen sopii hienosti oikeistopopulististen liikkeiden kehykseen, sanoo vanhempi tutkija **Antto Vihma** Ulkopoliittisesta instituutista.

”Se on tapa erottua eliitin konsensuksesta. Siitä on tulossa koko ajan tärkeämpi tema.”

Mitä enemmän ilmastomuutoksesta puhutaan, sitä enemmän se politisoituu – ja identiteettipolitisoituu. Populistit voivat vaihtaa syntipukiksi maahanmuuttajien sijaan tuulivoiman, korruptoituneen eliitin suosikin.

Perussuomalaisten vaaliohjelmassa ilmastotoimet mainitaan heti maahanmuuton jälkeen. Ne ovat ”itseruoskintaa” ja ”moraaliposeerausta”. Haittaavat suomalaista teollisuutta ja työssäkäyntiä.

”IPCC on populistille hyvin latautunut instituutio, joka leimataan ylikansalliseksi eliittiryhmäksi. Se on tärkeä kohde, koska sen raportit ovat dominoineet ja buustanneet ilmastopolitiikkaa jo pitkään”, Antto Vihma sanoo.

The New York Timesissa ja The Guardianissa ilmastoskeptikot ovat saaneet 2000-luvulla enemmän tilaa kuin aiheen tutkijat.

Kun katsoo, kuinka paljon suomalainen media on kirjoittanut ilmastomuutoksesta aikojen saatossa, ilmastokokoukset ja IPCC:n raporttien julkaisuajankohdat korostuvat.

Vuonna 2015 hyväksytyn Pariisin ilmastopimuksen jälkeen uutisoinnin määrä jäi korkeammalle tasolle kuin aiemmin.

Vuonna 2018 tuli seuraava piikki. Koululaislakot, puhe ilmastoahdistuksesta.

”Suomessa ei ole juurikaan valtavirtajulkisuudessa kuulunut niiden ääni, jotka ajattelevat, että IPCC-tiede on väärässä eikä siitä tieteen valossa kannata vääntääkään”, viestinnän professori **Risto Kunelius** Helsingin yliopistosta sanoo.

”Toisaalta vasta nyt näyttää siltä, että IPCC:n pitkäaikainen perusviesti on alkanut mennä mediassakin perille. Että tulevaisuus ei ole kovin kaukana.”

Maailmalla on toisin. Tuoreen yhdysvaltalaisen tutkimuksen mukaan sellaisissakin laatulehdissä kuin *The New York Times* ja *The Guardian* ilmastoskeptikot ovat saaneet 2000-luvulla enemmän tilaa kuin aiheen tutkijat.

Ilmastokysymysten politisoituminen ja kärjistyminen on ärsyttävää, Kunelius sanoo, mutta se on elinehto toiminnalle. Ilmastomuutos on tullut osaksi ihmisiä jakavien poliittisten kysymysten joukkoa.

”Syntyy mielikuva, että siitä, mitä joku ajattelee maahanmuutosta, voisi päätellä, mitä hän ajattelee ilmastomuutoksesta. Ihmisiä kutsutaan ajattelemaan jakolinjalla, joka voi perustua osin todellisiin mielipide-eroihin, mutta se alkaa myös toteuttaa itseään.”

Tukholman tulevaisuustutkimusinstituutin Kirsti M. Jylhä on psykologian tutkija.

Hän on yrittänyt selvittää, miksi ilmastoskeptikot ajattelevat kuten ajattelevat. Miksi poliittisesti konservatiiviset ja oikeistolaiset vaikuttavat epäilevän muita enemmän, mutta eivät suinkaan kaikki?

Vaikka denialismi korreloi poliittisen mielipiteen kanssa, kyse ei ole pelkästä populistisesta strategiasta tai Yhdysvalloista matkitusta tahallista väärän tiedon levittämisestä.

”On ihmisiä, jotka ovat hyvin vilpittömiä ja aitoja epäilyssään. Heillä saattaa olla paljon tieteellistä pohjaa ja tietoa ilmastotieteestä. Se usein vain perustuu lähteisiin, joita ei ole vertaisarvioitu ja jotka eivät täytä tieteen kriteerejä”, Jylhä sanoo.

Kantaa ilmastomuutokseen ei voi päätellä puoluekannasta, ainakaan Pohjoismaissa.

Selittäviä tekijöitä on löytynyt kaksi.

Ensimmäisellä on hieno nimi: sosiaalisen dominanssin orientaatio. Jos ihminen ajattelee, että eri ryhmien väliset valtaerot ovat luonnollisia ja hyväksyttäviä, hän todennäköisemmin kieltää joitain osia ilmastomuutoksesta tai sen torjumisen tarpeesta.

Toinen on ahdistavien ajatusten välttely. ”Se on ainoa persoonallisuuden piirre, jonka olen nähnyt tutkimuksen kautta suoraan selittävän ilmastomuutoksen aspektien kieltämistä.”

Kyse on tunteiden hallinnasta, Jylhä selittää. Negatiiviset ajatukset sysätään syrjään niin pitkäksi aikaa kuin mahdollista. Ahdistus johtaa ahdistuksen välttelemiseen, joka johtaa kieltämiseen. Halutaan säilyttää, ei muuttaa.

© Carla Ladau

SUOMEN KUVALEHTI

[Tutustu nyt digipalveluun](#)

[9,95 €/kk](#)

[Painetun lehden kestotilajalle](#)

[digipalvelu 2,50 €/kk](#)

Ossi Tiihonen ei päässyt eduskuntaan.

Ilmastoskeptikoiksi ilmoittautuneista ehdokkaista valittiin vain yksi, perussuomalaisten **Sheikki Laakso**.

Ylen vaalikoneessa Tiihonen oli kansalliskonservatiivisin ja oikeistolaisin kaikista, merkittävästi oikeammalla kuin puoleensa.

Nyt hän on huolissaan hallituksen linjauksista. Komentotaloutta, vasemmistolaista valtaa... vihreään paketoitua kommunismia... hysterian lietsomista... tarkoituksena on säilyttää epäpyhän allianssin työpaikat ja rahat.

Ilmastotoimien vastustamisellako ei ajeta minkään tahon etuja?

”Osalle siitä on hyötyä, osalle ei. Siis kyllähän... bisnesihmiset myyvät sitä mitä ostetaan. Kaikki firmat myyvät jotain vihreitä juttuja, jotain hiilijalanjälkinegatiivisia kengänpohjallisia.”

Öljy-yhtiöille esimerkiksi, Yhdysvalloille, Kiinalle?

”Kiinalaiset ja amerikkalaiset ja venäläiset nauravat tälle suomalaisten ’esimerkin näyttämislle’. Eivät ne kuuntele meitä.”

Tiihonen puolustaa omia etujaan ja lastensa, suomalaisten. Isänmaallinen mies.

Nytkin hallitus ajaa parkkipaikoille sähköautojen latauspisteitä. Tiihonen aikoo asentuttaa itse latauspisteensä, ei siihen hallitustoimia tarvita. Seuraava auto on todennäköisesti sähköauto. Se kiihtyy hyvin ja on helppo huoltaa.

”Se miten media kiusasi **Matti Putkostakin...**”

Perussuomalaisten viestintämies Putkonen oli lukenut vuonna 2016 netistä, että tuulivoimaturbiinit räjäyttävät lepakoiden sisälmykset.

”Suomen media kiusasi ja nauroi, vaikka Putkonen puhui aivan asiaa, kyseessä on todellinen ilmiö.”

Väite oli Ison-Britannian UKIPilta kopioitu eikä pitänyt paikkaansa.

Tiihosen mielestä pitää. Ei auttanut, että Putkonen itse nauroi myöhemmin medialle. Sanoi *A-studiossa* heittäneensä Rapalan vieheen toimittajamereen, ja hups. Kaikki tarttuivat.

”Jaa, juu. Olihan se hyvä veto siksikin, että asia pääsi esille, mutta ne jotka kaivavat, näkevät, että se on totta.”

”Se on ihan todellinen juttu.”

Juttua muokattu 8.11.2019 kello 9.40. Otsikkoa täsmennetty.